

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 35/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojмира Mamojku a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■, zastúpenej advokátom JUDr. Júliusom Gogom, Štefánikova 47, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Topoľčany č. k. 6 C 39/2017-226 z 12. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť ■■■■■ o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. januára 2019 doručená ústavná sťažnosť ■■■■■, ■■■■■

■■■■, ■■■■■■ (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 C 39/2017-226 z 12. novembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola v zmysle čl. X ods. 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 zo 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh“) s účinnosťou od 17. októbra 2019 prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu prejednaná a rozhodnutá v treťom senáte ústavného súdu v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu), Martin Vernarský a Peter Straka (sudca spravodajca).

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupuje v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 6 C 39/2017 v procesnom postavení žalovanej. Žalobou sa žalobca (bývalý manžel sťažovateľky) domáha určenia neplatnosti dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že okresný súd napadnutým uznesením vylúčil jej vzájomnú žalobu na samostatné konanie. Okresný súd tak urobil podľa § 147 ods. 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), pričom podľa sťažovateľky (i) vylúčenie vzájomnej žaloby neumožňuje v spoločnom konaní pred súdom docieľiť takú hospodárnosť, ktorú očakáva zákon (ii), odopieranie vykonať dokazovanie, ktoré presahuje rozsah dokazovania vo veci nároku žalobcu tak, ako to odôvodnil okresný súd v napadnutom uznesení, je nielen popieranie účelu a zmyslu § 147 CSP, ale aj popieranie základných ústavných princípov a (iii) záver okresného súdu o tom, že veci spolu nesúvisia, vykazuje znaky arbitrárnosti právneho a skutkového posúdenia predmetu sporu.

5. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 39/2017 porušil jej v bode 1 uvedené práva a zrušil napadnuté rozhodnutie.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

13. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť

po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05 a IV. ÚS 288/05). Ak sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu (opatreniu alebo inému zásahu) orgánu verejnej moci, považuje ju ústavný súd spravidla za zjavne neopodstatnenú, ak napadnuté rozhodnutie (opatrenie, zásah) nie je vzhľadom na svoju povahu, namietaným vadám konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, spôsobilé porušiť základné práva a slobody sťažovateľky, t. j. keď ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia.

14. V posudzovanej veci sa sťažovateľka domáhala zásahu ústavného súdu proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktorým bola vylúčená jej vzájomná žaloba na samostatné konanie. Okresný súd tak urobil z dôvodu, že vzájomná žaloba sťažovateľky je určitým procesným návrhom, ktorý si vyžaduje vykonať dokazovanie, ktoré presahuje rozsah dokazovania vo veci nároku žalobcu. Spojenie vecí v zmysle § 166 ods. 1 CSP by podľa okresného súdu nebolo v záujme hospodárnosti, pretože ide o veci, ktoré spolu nesúvisia, a teda nie sú splnené podmienky na spojenie vecí.

15. Napadnuté uznesenie je rozhodnutím procesným, proti ktorému, keďže ide o uznesenie, ktorým sa upravuje vedenie konania a podľa § 355 ods. 2 CSP v spojení s § 357 CSP nie je proti nemu odvolanie prípustné.

16. Podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach posudzovanej veci nejde o zložitý prípad (hard cases) majúci ústavnoprávny význam, a to vzhľadom na procesný charakter napadnutého uznesenia, ktorým sa iba upravuje vedenie konania, ako aj skutočnosť, že samotným vylúčením vzájomnej žaloby sťažovateľky na samostatné konanie sa toto konanie vecne nekončí (teda bude riadne pokračovať). Z hľadiska materiálneho preto v rozsahu sťažovateľkou uvádzaných dôvodov nemohlo dôjsť k porušeniu ňou označených práv (podobne I. ÚS 571/2013, III. ÚS 503/2014). Na tomto mieste ústavný súd pripomína, že jeho úlohou je ochrana ústavnosti konania pred všeobecnými súdmi. Z tohto dôvodu rozlišuje ústavný súd medzi prípadmi, keď nezákonný procesný postup alebo rozhodnutie všeobecných súdov vyústí do protiústavnosti a nespravodlivosti konania ako celku, a prípadmi, keď určitý procesný postup – hoci by ho aj bolo možné osamotene hodnotiť,

a to výlučne z formálneho pohľadu ako postup protizákonný – protiústavnosť konania nezaloží a už vôbec nie z hľadiska materiálneho.

17. Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti a nezákonnosti napadnutého uznesenia okresného súdu ako prvostupňového súdu konajúceho v právnej veci sťažovateľky nemôže byť samo osebe dôvodom na namietanie porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresný súd v danom prípade neodmietol sťažovateľke poskytnutie súdnej ochrany, jeho vzájomnou žalobou sa zaoberal a rozhodol o nej, aj keď nie v súlade s jej predstavami. Sťažovateľka mala a aj bude mať v ďalšom štádiu konania pred okresným súdom, resp. v odvolacom konaní a následne prípadne aj pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky možnosť uplatniť ochranu označených práv, ako aj svoju argumentáciu týkajúcu sa skutkovej a právnej stránky predmetnej veci.

18. Samotné uznesenie o vylúčení vzájomnej žaloby na samostatné konanie, keď prístup sťažovateľky k súdu zostáva zachovaný, nemožno hodnotiť ako postup protiústavný len preto, že sťažovateľke nevyhovuje vedenie samostatného konania o jej žalobe a nemôže tak sama osebe založiť dôvodnosť ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

19. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky na neverejnom zasadnutí senátu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu